

Hem>Dina rättigheter>Minderårigas rättigheter vid domstolsförfaranden

Minderårigas rättigheter vid domstolsförfaranden

1. Barnets rättskapacitet

Barn i Kroatien har rättskapacitet (förmåga att ha rättigheter och skyldigheter), och processbehörighet (förmåga att uppträda som klagande eller svarande). Barn kan förvärva handlingsförmåga (förmåga att omfattas av och producera rättsverkningar, som vanligtvis förvärfvas vid 18 års ålder) och rättslig handlingsförmåga innan de fyller 18 år endast om de gifter sig, blir föräldrar – myndigförklarade barn (16 år), eller ingår ett anställningsavtal (15 år).

2. Tillgång till anpassade förfaranden

Följande relevanta aktörer är inblandade i brottmålsprocesser där barn deltar:

Barnombudsmannen.

Specialpoliserna knutna till inrikesministeriet, utbildade för att hantera barn som utsatts för och begått brott.

Ungdomsdomstolar i brottmålsprocesser som rör barn.

Specialiserade ungdomsdomare som arbetar i ungdomsdomstolar.

En specialiserad statlig åklagare för ungdomar vid den statliga åklagarmyndigheten.

Advokater specialiserade på processer där barn deltar. Ungdomsdomarna utser vid behov sådana advokater från det kroatiska advokatsamfundets förteckning över advokater (vanligtvis som försvarsadvokater).

Socialarbetare, som har en stor roll i brottmålsprocesser som rör barn.

Specialiserade barnkliniker och barnsjukhus.

En mängd specialiserade icke-statliga organisationer, sakkunnigbiträden som inte är jurister (på ungdomsdomstolarna och åklagarmyndigheten), volontärer osv.

Barn eller minderåriga (upp till 23 års ålder) deltagande i domstolsförfaranden i mål där barnet är gärningsperson regleras av lagen om ungdomsdomstolar. Tvistemål prövas av de allmänna domstolarna och det finns inte några specialdomstolar som endast prövar tvistemål som rör barn. Distriktsdomstolar är behöriga att döma i första instans i mål som rör underhåll, huruvida ett äktenskap har ingåtts, annullering av äktenskap och äktenskapsskillnad, fastställande eller bestridande av faderskap eller moderskap samt vårdnaden om barn och föräldraansvar.

Socialvårdscentren är offentliga organ som har som mål att skydda barn och kan i vissa fall påverka domstolsavgöranden. Socialvårdscenter har rättslig ställning som part och kan även delta som en myndighet som bistår domstolen eller intervenera självständigt (*sui generis*). Eftersom dessa center spelar en viktig roll för att skydda barn i rättsprocesser har de getts olika möjligheter att förespråka barnets bästa.

Barnombudsmannen är en oberoende myndighet som endast ansvarar inför parlamentet. Ombudsmannens enda syfte är att skydda, övervaka och främja barns rättigheter och intressen. I Kroatien finns inga specialdomstolar eller särskilda institutioner som hanterar barn/minderåriga som deltar i förvaltningsprocesser. Förvaltningsdomstolarna är domstolar med allmän behörighet att avgöra förvaltningsstvister, däribland tvister som rör barn/minderåriga. Utöver de statliga myndigheterna som har det övergripande ansvaret för att skydda barns rättigheter (ministeriet för socialpolitik och ungdomsfrågor, hälsovårdsministeriet, arbetsmarknads- och pensionsministeriet, justitieministeriet) finns myndigheter med särskild behörighet, såsom barnombudsmannen.

3. Rättsliga och politiska åtgärder för att undvika onödiga förseningar i handläggningen av mål som rör barn

Alla behöriga myndigheter som deltar i potentiella brottmålsprocesser som rör barn eller minderåriga måste agera skyndsamt för att slutföra sina åtgärder så snabbt som möjligt. Enligt lagen om ungdomsdomstolar bör inledandet av förfarandet och relevanta beslut från domstolar ske utan onödigt dröjsmål i brottmålsprocesser som rör ungdomar, unga vuxna och vid brott som begåtts mot barn.

Framför allt betraktas domstolsförfaranden som riktas mot unga gärningspersoner, och förberedande förfaranden som polis och åklagares förundersökningar och förfaranden, som brådskande. Förseningar vid verkställighet av påföljder mot ungdomar minimeras även av domstolens skyldighet att inleda sådana förfaranden utan onödigt dröjsmål, efter att domstolsavgörandet vunnit laga kraft och om det inte finns några rättsliga hinder för att verkställa dem.

Förfaranden där barnets personliga rättigheter ska avgöras betraktas som brådskande, och den första förhandlingen ska hållas inom femton dagar från det att förfarandet inleddes. Beslut i förfaranden om interimistiska åtgärder och verkställighet, utövande av föräldraansvar och det personliga förhållandet till barnet samt överlämnande av barnet, ska meddelas och delges inom trettio dagar från den dag förfarandet inleddes. Domstolen i andra instans ska meddela och delge domen inom trettio dagar från den dag överklagandet mottogs.

4. Barnspecifika skyddsmekanismer och -förfaranden och barnets bästa

Enligt straffprocesslagen har ett barn/minderårig som påstås ha utsatts för ett brott rätt att bli hörd, vittna och delta i brottmålsprocessen. Barnet har rätt att informera behöriga myndigheter om relevanta sakförhållanden och lägga fram bevisning avseende brottet och brottmålsprocessen, samt utöva sin rätt till rättsmedel. Det har rätt att ställa frågor till misstänkta, vittnen och sakkunnigvittnen under domstolsförhandlingar och lämna kommentarer och förklaringar beträffande sitt vittnesmål.

Bedömningen av vad som ligger i barnets bästa görs i praktiken av specialister som deltar i förfarandet för att skydda barnet. De kan föreslå skyddsåtgärder för domstolen. Bedömningen av barnets bästa grundas på professionella experters principer och metoder (socialarbetare, psykologer och andra). För att följa den europeiska konventionen om barnets rättigheter kan domstolen utse en särskild företrädare för barnet i ett mål där innehavaren av föräldraansvar inte får företräda barnet på grund av att han eller hon har en intressekonflikt med barnet. Vanligtvis är en sådan företrädare en advokat med stor erfarenhet av rättsprocesser som rör barn. Särskilda företrädare kan utses i vissa familjerättsliga processer, t.ex. om vårdnaden om barnen i mål om äktenskapsskillnad och adoptioner, samt i mål som rör skyddandet av barns personliga rättigheter och intressen.

Att skydda barnets bästa är en av principerna i författningen. I denna anges bland annat att föräldrar har ansvar för sina barns uppfostran, välfärd och utbildning och ansvarar för att säkerställa sina barns rätt till en fullständig och harmonisk utveckling. Staten måste särskilt uppmärksamma föräldralösa barn och barn som försummas av sina föräldrar. Alla har dessutom en skyldighet att skydda barn och rätt att informera de relevanta myndigheterna vid misstanke om att barn far illa. Ungdomar, mödrar och personer med funktionsnedsättning har rätt till särskilt skydd på arbetsplatsen. Alla bör ha tillgång till utbildning på lika villkor. Obligatorisk utbildning är enligt lag kostnadsfri.

5. Uppföljning av verkställighet av beslut i förfaranden som rör barn

Kroatien har antagit lagen om verkställighet av påföljder mot ungdomar som dömts för brott och andra förseelser. Denna lag har till syfte att reglera villkoren för verkställighet av påföljder som utdömts mot ungdomar och unga vuxna i brottmålsprocesser, särskilt korrigerande åtgärder, ungdomsfängelse och säkerhetsåtgärder, och villkoren för verkställighet av påföljder som utdömts mot barn som begått förseelser, särskilt korrigerande åtgärder, ungdomsfängelse och säkerhetsåtgärder.

Företrädare för behörigt socialvårdscenter spelar en viktig roll för att säkerställa korrekt behandling av barn som begått brott. Socialvårdscentren är också ansvariga för att kalla och upplysa barnet om verkställigheten av korrigerande åtgärder samt ger all information och allt stöd som behövs. Korrigerande åtgärder syftar till att ge dömda barn skydd, vård, hjälp och en allmän eller specifik utbildning. Åtgärderna bör ha en positiv inverkan på gärningsmannens utbildning, utveckling och personlighet så att han eller hon stärks och kan undvika att begå nya brott.

Följande åtgärder kan tillämpas:

Reprimand från domstol.

Särskilda förpliktelser såsom att be målsäganden om ursäkt, att ersätta eller återställa den skada som brottet orsakat i den utsträckning detta är möjligt för barnet, att regelbundet delta i skolgång, utbildning och yrkesträning, att acceptera ett jobb och behålla det, övervakad användning av barngärningsmäns inkomster, att arbeta i människorättsorganisationer eller verksamhet av kommunal eller ekologisk betydelse, att avstå från att besöka vissa platser, evenemang eller företag tillsammans med vissa individer, intagning för medicinsk behandling såsom avgiftning från narkotikaberoende eller andra beroenden, rådgivning eller psykosociala behandlingar, yrkesutbildningar osv.

Som en sista utväg kan unga personer dömas till ungdomsfängelse. För att använda en sådan åtgärd måste särskilda villkor vara uppfyllda beträffande dess varaktighet, syfte och innehåll. Endast äldre gärningsmän (16–18 år) får dömas till ungdomsfängelse och endast för brott med ett straffvärde på tre års fängelse eller mer, där det på grund av brottets natur och svårighetsgrad och "höga skuldnivå" (t.ex. om brottet har begåtts med extrem ihärdighet eller handlingen varit särskilt inhuman) inte går att motivera en korrigerande åtgärd.

Barn som saknar processbehörighet företräds av sitt juridiska ombud. Det juridiska ombudet informerar barnet om domstolsbeslut och verkställighet av dessa.

Domstolarna kan vidta vissa skyddsåtgärder under verkställighetsförfarandet för att skydda barn från att lida onödig skada till följd av ett frivilligt rättsvårdförfarande. En skyddsåtgärd är besöksförbud, som innebär ingen eller begränsad kontakt med ett barns förälder, far- eller morförälder, bror eller syster (eller halvbror eller halvsyster).

6. Tillgång till rättsmedel

a) Alla har rätt att överklaga behörig domstols dom i enlighet med de allmänna regler och villkor beträffande rättsmedel som fastställts i **straffprocesslagen**. Utöver statliga åklagare, svarande och försvarsadvokater får även ett barn som utsatts för brott överklaga förstainstansdomstolens dom. Som part i en brottmålsprocess får ett barn som utsatts för brott överklaga domstolens beslut om rättegångskostnader och domstolens beslut om hans eller hennes ekonomiska anspråk.

Alla som har rätt att överklaga en dom får överklaga en dom om fastställande av straff, en korrigerande åtgärd mot en minderårig eller ett beslut om att vilandeförklara förfarandet. Överklagandet ska inges inom åtta dagar från mottagandet av domen eller beslutet. Försvarsadvokaten, åklagaren, maken, en släkting i rakt upp- eller nedstigande led, en adoptivförälder, förmyndare, bror, syster och familjehemsförälder får inge ett överklagande på den minderåriges vägnar, även mot hans eller hennes vilja. Ett överklagande har inte suspensiv verkan.

Domstolen i andra instans får ändra förstainstansdomstolens beslut genom att utdöma en hårdare påföljd mot en minderårig endast om detta yrkas i överklagandet.

b) Barn som deltar i rättsprocesser har rätt att inge en invändning eller ett överklagande enligt de vanliga reglerna i **civilprocesslagen** och **lagen om avtalsförpliktelser**.

Eftersom barn i allmänhet saknar processbehörighet företräds de vanligtvis av sina föräldrar eller förmyndare. Barnets juridiska företrädare har rätt att företa alla processhandlingar på barnets vägnar, inklusive att inge ett överklagande. Parterna kan överklaga förstainstansdomstolens domar. Överklaganden kan inges mot beslut i första instans om att skjuta upp verkställigheten av domstolsavgöranden. En förstainstansdomstols dom kan överklagas på följande grunder: allvarligt åsidosättande av civilrättsliga processregler, felaktigt eller ofullständigt fastställande av sakförhållandena och felaktig tillämpning av relevant lag. Fristen för att överklaga förstainstansdomstolens dom är vanligtvis 15 dagar från dagen för delgivning av en kopia av domen.

7. Adoption

I familjelagen regleras adoption som en särskild familjerättslig form av omsorg om och skydd av barn utan tillräcklig föräldraomsorg. Vid adoption överläts föräldraansvaret på adoptivföräldrarna. Adoptivföräldern bör vara kroatisk medborgare (i undantagsfall godtas utländska medborgare, om detta verkligen ligger i barnets intresse). Han eller hon bör vara minst 21 år, och minst 18 år äldre än det adopterade barnet. Ett barn kan adopteras av gifta par och sambor gemensamt, av den ena maken/sambon om den andra maken/sambon är barnets förälder eller adoptivförälder, av den ena maken/sambon med den andra makens/sambons samtycke, samt av ogifta personer. Adoption kan beviljas upp till det barnet fyller 18 år. Ett barn kan adopteras om han eller hon uppfyller de lagstadgade adoptionskraven och om adoptionen gynnar barnets välbefinnande. Ett barn som är 12 år måste ge sitt skriftliga samtycke till adoptionen. Adoptionsprocessen genomförs av socialvårdscentret på den ort där de personer som vill adoptera har sin stadigvarande eller tillfälliga hemvist. Om adoptivföräldern är en utländsk medborgare får adoptionen endast beviljas efter förhandsgodkännande från socialministern.

[Barnvänlig rättvisa i Kroatien](#) (690 Kb)

Senaste uppdatering: 03/08/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.